

Lausunto

19.2.2026

VN/409/2026

VN/409/2026-OKM-9

Liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Liikenne- ja viestintävaliokunta; Opetus- ja kulttuuriministeriön lausunto hallituksen esityksestä kyberkestävyysasetuksen toimeenpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Opetus- ja kulttuuriministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä kyberkestävyysasetuksen toimeenpanoa koskevaksi lainsäädännöksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriön lausunto koskee sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamista EU:n niin kutsutun kyberturvallisuusdirektiivin (NIS 2-direktiivi)¹ kansallista täytäntöönpanoa verkkotunnusten rekisteröintitietoja ja verkkotunnusvälittäjiä koskevilta osin.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää tärkeänä esityksen uutta 21 a lukua, jossa säädettäisiin verkkotunnusten rekisteröintitietojen keräämisestä ja luovuttamisesta muiden kuin fi-maatunnukseen ja ax-maakuntatunnukseen päättyvien verkkotunnusten osalta. Luvussa säädettäisiin myös verkkotunnusvälittäjän ilmoittautumisvelvollisuudesta Liikenne- ja viestintävirastolle.

Ministeriö pitää tärkeänä, että verkkotunnuksiin liittyvä sääntely toteutetaan kattavasti ja yhdenmukaisesti, riippumatta siitä, mitä verkkotunnuksia toimijat välittävät, jolloin sääntely kohdistuu tasapuolisesti kaikkiin Suomessa toimiviin verkkotunnusvälittäjiin ja aluetunnusrekistereihin. Samalla tulee varmistaa verkkotunnusvälittäjien ilmoittautumisvelvollisuuden riittävä valvonta. Tämä edistää kyberturvallisuutta ja oikeuksien tehokasta valvontaa sekä ehkäisee tekijänoikeuspiratismia.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää tärkeänä esitykseen lisättyä direktiivin mukaista määritelmää siitä, että verkkotunnusten rekisteröintipalveluja tarjoavalla toimijalla tarkoitetaan verkkotunnusvälittäjää tai verkkotunnusvälittäjien puolesta toimivaa tahoa, kuten yksityisyys- tai välityspalvelujen tarjoajaa tai jälleenmyyjää.

¹ Euroopan unionin kyberturvallisuusdirektiivin eli toimenpiteistä kyberturvallisuuden yhteisen korkean tason varmistamiseksi kaikkialla unionissa, asetuksen (EU) N:o 910/2014 ja direktiivin (EU) 2018/1972 muuttamisesta sekä direktiivin (EU) 2016/1148 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2022/2555, jäljempänä NIS 2-direktiivi.

Euroopan unionin teollis- ja tekijänoikeusviraston (EUIPO) vuonna 2024 julkistaman tutkimuksen² perusteella verkkopiratismi on laaja ja merkittävä ongelma, joka vaikuttaa haitallisesti luovaan alaan ja yhteiskuntaan laajemmin. Merkittävimmät piratismiongelmat liittyvät verkon kautta tapahtuvaan luvattomaan tiedostonjakoon ja suoratoistoon. Teollis- ja tekijänoikeuksilla suojattujen tuotteiden huomattava markkina-arvo houkuttelee rikollisverkostoja, ja piratismiin kokoluokasta Euroopassa kertoo se, että IP-rikollisuus on osa järjestäytyneitä rikollisuutta. Piratismiin aiheuttamat taloudelliset menetykset heijastuvat suoraan luovan alan kasvu- ja investointikykyyn. Valtioneuvoston kulttuuripoliittinen selonteko sekä luovan talouden kasvustrategia korostavat, että toimiva tekijänoikeusjärjestelmä edellyttää käytännössä myös riittäviä keinoja piratismiin estämiseksi ja mahdollisuutta käyttää tehokkaita tutkinta ja täytäntöönpanovälineitä.

Tekijänoikeusloukkauksiin puuttuminen on nykyisessä toimintaympäristössä entistä haastavampaa, koska laitton sisältö on lähes poikkeuksetta sijoitettu verkkotunnuksiin, joiden taustalla olevat toimijat voivat toimia usean eri oikeudenkäyttöalueen kautta, anonymisointipalvelujen tuella ja usein verkkotunnusvälittäjien sekä heidän puolestaan toimivien tahojen kautta. Keskeinen ongelma on se, että oikeudenhaltijat tai viranomaiset eivät aina pysty tunnistamaan, kuka tosiasiallisesti hallinnoi oikeuksia loukkaavaa verkkotunnusta.

NIS 2-direktiivin täytäntöönpanon tavoitteena on korjata tätä rakenteellista ongelmaa. Direktiivin 27–28 artiklat velvoittavat jäsenvaltiot edellyttämään, että aluetunnusrekisterit ja verkkotunnusten rekisteröintipalveluja tarjoavat toimijat, mukaan lukien verkkotunnusvälittäjät ja heidän puolestaan toimivat yksityisyys, välitys ja jälleenmyyntipalvelut, keräävät ja ylläpitävät tarkkoja ja täydellisiä verkkotunnusten rekisteröintitietoja ja asettavat ne saataville direktiivin edellyttämällä tavalla. Direktiivi edellyttää lisäksi pääsyn antamista henkilötietoja sisältäviin rekisteröintitietoihin lainmukaisen ja asianmukaisesti perustellun pyynnön perusteella ilman aiheetonta viivytystä. Tämä on välttämätön edellytys sille, että oikeudenhaltijat tai viranomaiset voivat tunnistaa verkkotunnuksen haltijan ja häntä edustavan luonnollisen henkilön sekä siten kohdentaa täytäntöönpanotoimet oikeaan tahoon.

Verkkotunnusvälittäjien ja heidän puolestaan toimivien tahojen tunnistettavuus on edellytys sille, että tekijänoikeuksien täytäntöönpanossa voidaan hyödyntää EU ja kansallisen oikeuden tarjoamia oikeussuojakeinoja. Ilman tätä rakenteellista läpinäkyvyyttä piratismiin torjunta on käytännössä mahdotonta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää tärkeänä, että Liikenne- ja viestintäviraston hyvä toimintakyky digitaalisen yhteiskunnan toimintojen turvaamiseen liittyvänä keskeisenä toimijana varmistetaan riittävillä resursseilla. Resursoinnissa tulee huomioida se, että verkkotunnusten rekisteröintitietoja koskevien velvoitteiden noudattamista valvotaan tarkoituksenmukaisesti osana viranomaisten tehtäviä. Tämä edistää kyberturvallisuuden yhteistä korkeaa tasoa ja mahdollistaa tehokkaan valvonnan ja yhteistyön EU-tasolla.

Hallitussihteeri

Aura Lehtonen

Liitteet

Jakelu Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Tiedoksi OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö, Heidi Backman
OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö, Santeri Lohi
OKM KUPO Kulttuuri- ja taidepolitiikan osasto, Juha Rintamäki

² Online copyright infringement in the European Union – films, music, publications, software and TV (2017-2023). Saatavilla. <https://www.euipo.europa.eu/en/publications/online-copyright-infringement-in-the-european-union-films-music-publications-software-and-tv-2017-2023>.